

EFG

(Foto: 2. maj)

Hvis du synes, at EFG er En Fuldkommen Grunduddannelse, at det ville være en katastrofe, hvis du pludselig fik løn på basisåret, at problemer med at skaffe praktikplads kun er for dem, der ikke gider lave noget, så lad

være med at læse denne pjece.

Men hvis du synes, at ikke alt er fryd og gammen og hvis du gerne vil have nogle ideer til, hvordan man gør noget ved det, så læs denne pjece.

EFG og organisering

EFG har den store fordel, at man i et helt år er sammen med andre lærlinge. Det giver nogle meget gode muligheder for at snakke sammen om de problemer, der er med praktikpladser, kantineforhold, sikkerhedsforhold og så videre.

Men de ting sker jo ikke af sig selv. En vigtig forudsætning for at der sker noget, er, at I organiserer Jer enten i et lærlingeråd eller i en faglig klub. For VS er det ikke ligegyldigt, om I vælger lærlingerådet eller den faglige klub. Vi vil prøve at ridse forskellen op og begrunde, hvorfor vi overalt kæmper for oprettelsen af faglige klubber.

Først lærlingerådene:

Lærlingerådene minder til forveksling om de elevråd, vi kender fra folkeskolen. Grundtanken bag *elevrådene* på basisåret er såmænd også den samme som i folkeskolen. Indflydelsen er også den samme - nemlig næsten ingen. Ledelsen på de enkelte tekniske skoler støtter oprettelsen af *elevråd*, fordi de ønsker et organ for *eleverne*, hvor den kan henvende sig, hvis der er ting, den ønsker drøftet.

For os er *elevrådene* en narresut, der netop giver os status som *elever*. At vi kaldes *elever* og ikke *lærlinge* er ikke kun mundhuggeri, fordi det tit bliver brugt af f.eks. modstandere af basisårslønnen: "I skal da ikke have løn, for I er jo kun elever, og elever får da ikke løn."

Derfor går vi ind for, at man på basisåret organiserer sig som lærlinge, at man organiserer sig i *faglige lærlingeklubber*. Når basisårslærlinge kommer ud i produktionen skal de organisere sig i en *fagforening*, men vi vil kæmpe for, at basisårslærlinge organiserer sig fagligt fra den første dag, de starter på deres lærlinguddannelse - nemlig på basisåret. Derfor: Opret faglige lærlingeklubber på EFG-skolerne!

Hvordan opretter i en lærlingeklub?

I skal være en forberedelsesgruppe på mindst 5-6 personer, der indkalder til stiftende generalforsamling i klubben. Lav en løbeseddel om generalforsamlingen, og tag det op i STO-timerne. Forsøg at afholde generalforsamlingen i skoletiden. På selve generalforsamlingen vedtages vedtægter og arbejdsplan for klubben. Klubben skal have en bestyrelse til at stå for det daglige arbejde. Til at åbne post, og til at indkalde til medlemsmøder. Det er vigtigt at inddrage så mange som muligt i arbejdet, så det ikke kun er bestyrelsen, der tager initiativerne.

På generalforsamlingen kan I nedsætte forskellige udvalg, der er åbne for alle. F.eks. et sikkerhedsudvalg, et festudvalg, et praktikpladsudvalg og så videre. Klubbestyrelsesmedlemmerne og udvalgsmedlemmerne skal hele tiden sørge for at give informationer videre til kammeraterne. STO-timerne er i den forbindelse en god lejlighed. Sørg for også at holde hyppige medlemsmøder - helst i skoletiden, så så mange som muligt kan møde op.

En god mulighed for at informere og for debat er et klubblad. Nedsæt f.eks. et bladudvalg, der redigerer

bladet. Bladet skal være åbent for alle interesserede, og skal optage alle indlæg. Hvis I ikke har kræfter til selv at lave et blad, så kan I eventuelt lave det sammen med andre hovedområder i byen.

Hvad skal klubben så arbejde med?

De største problemer på basisåret er selvfølgelig den manglende basisårsløn og den katastrofale mangel på praktikpladser. Derfor må det selvfølgelig også blive på de områder klubbens kræfter for alvor sættes ind. Men det vil vi komme ind på senere, der er nemlig også andre umiddelbare opgaver.

Kantineforhold.

På de fleste tekniske skoler er kantineforholdene elendige. Tit må man bruge 10 min. af pauserne til at stå i kø for at få sin ædelse. Et andet problem er de høje priser på varerne. Hvis der er problemer i den retning, så få fat i regnskabet over kantine. Find ud af, om skolen selv har kantine, eller om den er forpagtet ud. Hvis priserne er ublu høje, så er der en mulighed for at få dem sat ned - nemlig en boykot af kantine! I så tilfælde er det nødvendigt at koordinere boycotten med andre skoler, der står i samme situation. Kun en samlet aktion har effekt. Hvis kantineforholdene er for små, så lav f.eks. selv forslag til ombygning m.v. og aflever det til skoleledelsen.

Sikkerhedsforhold.

Sikkerhedsforhold er tit et andet problem på de tekniske skoler. Et sikkerhedsudvalg kan kigge nærmere på værkstederne, og komme med forslag til forbedringer. Tilkald eventuelt arbejdstilsynet!

Støtten til basisårslærlingene.

En anden årsag til diskussioner på ethvert basisår, er fordelingen af 25 mill. kr., som bliver givet i støtte til basisårslærlingene. Pengene er et ekstra beløb - udover hvad man kan få i SU/ungdomsydelse og banklån. Det, striden har stået om tidligere har været, hvordan pengene skulle fordeles. Skal alle have lige meget - eller skal de fordeles efter såkaldte *trangskriterier*? I følge de fleste ledelser på de tekniske skoler, så skal pengene udbetales efter "trang". Det vil sige de samme kriterier som ved udbetaling af SU. De kriterier, der favoriserer unge, hvis forældre bruger fradrag på hus og båd til at formindske deres skattepligtige indkomst.

Det har vi vendt os imod. I stedet har vi forlangt, at alle får det samme beløb, netop fordi vi alle er lige dårligt stillede uden basisårslønnen, og fordi vi opfatter de 25 mill. kr. som en "længodtgørelse". Løn får man som bekendt ikke efter trang, men det samme for samme arbejde. Som regel stritter skolens ledelse imod den ligelige fordeling (det er den, der bestemmer fordelingsprincipperne), men på enkelte skoler har den givet sig.

Pengene fordeles over 2 rater - én i efteråret, og én i foråret. Så snart I hører om pengene, så find ud af, om der er opbakning bag ligelig fordeling. Lav eventuelt en underskriftindsamling! Kontakt de andre hovedområder, og lav eventuelt en samlet under-

skriftindsamling, (eller endnu bedre: En landsdækkende!).

Skolehjem.

For nogle basisårslærlinge eksisterer der ikke kun uretfærdigheder på skolen. Også i deres fritid bliver de belejret med dem. Det er nemlig tilfældet for mange af de lærlinge, der bor på skolehjem. På disse skolehjem eksisterer der middelalderlige forhold. Formynderske regler, man troede hørte fortiden til. Det er regler som f.eks.: Ro kl. 22.00, ingen overnattende gæster på værelserne, ingen øl eller spiritus.

For at der kan gøres noget ved disse horrible forhold, så er det selvfølgelig en forudsætning, at beboerne på skolehjemmene SELV føler sig formyndersk behandlet. Men hvis de gør det - og hvis de endnu har en smule selvspekt, så gør de - er det en oplagt opgave for lærlingeklubben at støtte beboerne i at gøre noget ved forholdene. Man kan tænke sig mange forskellige aktionsmuligheder. Med f.eks., at invitere hele skolen på overnatning, at arrangere fester på skolehjemmet og så videre. Hvis skolehjemsledelsen tør foretage sig noget over for det, så er det en god historie for pressen: "Skolehjemsledere tilkalder politiet på grund af fest blandt lærlinge" eller "skolehjemsledere smider lærlinge ud på grund af gæstebesøg."

Målet for sådanne aktioner er selvfølgelig at få fjernet de vanvittige regler, og i stedet fastslå beboernes ret til selv at fastsætte deres egne husregler.

Sociale arrangementer.

En anden vigtig aktivitet i klubben er de fælles arrangementer. De giver sammenhold. Start f.eks. basisåret med en god klubfest. Derudover kan der arrangeres filmaftner, hytteture og meget andet. Altsammen med til at gøre det lidt mindre kedeligt.

Praktikpladsarbejdet

Som vi har nævnt tidligere, så er kampen for praktikpladser til alle én af de allervigtigste opgaver for lærlingeklubben. Mange starter på EFG-basisåret i den gode tro, at man slutter med en faglig uddannelse. Dette håb bliver hurtigt revet itu, idet man opdager, at der slet ikke er praktikpladser nok, og at der heller ikke bliver gjort synderligt meget, hverken fra skolens eller fagforeningernes side, for at skaffe flere. I er nødt til selv at tage fat, og I må finde ud af, hvordan I kan gøre det.

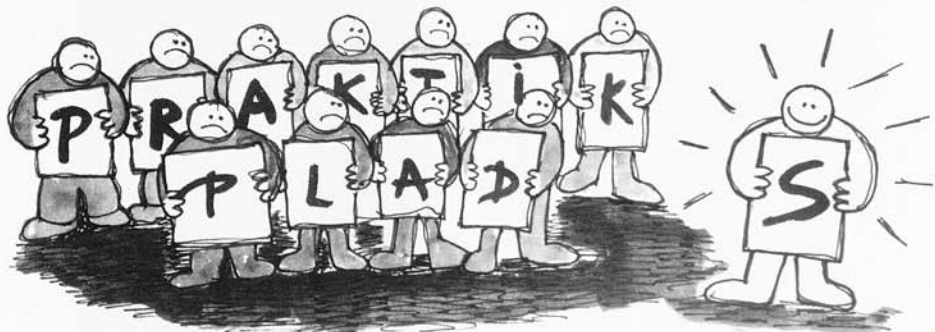
Statistikkerne viser, at det specielt er pigerne, der ikke får praktikpladser. Det må I tage højde for, når I indleder praktikpladssøgningen. Erfaringerne viser, at det er en god ide at koordinere denne søgning. Der kan dannes nogle faggrupper efter hvilke fag, der søges indenfor. Disse faggrupper må så indsamle lister over praktiksteder. Her er det helt sikkert, at fagforeningerne og lærlingeforeningerne kan hjælpe, idet de sandsynligvis har større overblik over virksomheder end man har som 1.årslærling. I det hele taget er det vigtigt, at I presser fagforeningerne for oplysninger - det er nemlig de færreste fagforeninger, der gør et stykke arbejde af sig selv.

Skolernes studievejledere og ledelse lægger som regel op til, at praktikpladssøgningen skal være den enkelte hovedpine. Derfor er det her meget vigtigt at overbevise og presse dem til at acceptere faggrupperne. Grupperne må gøre det klart, at det ikke drejer sig om, at lærlingene indbyrdes skal kæmpe mod hinanden! De fleste er nok klare over, at det kun er i arbejdsgivernes interesse at kunne vælge og vrage mellem 10 lærlinge, der søger der samme sted hen. På denne måde presses vi til at skulle overgå og konkurrere mod hinanden.

Lærlingene i de forskellige faggrupper må sammen finde ud af en måde, praktikpladssøgningen kan foregå på. Vi ved, at pigerne er de hårdest ramte, og derfor må der laves en form for prioritering. F.eks. kan det gøres sådan, at de piger i den pågældende faggruppe skal tage ud på de virksomheder, der søger en lærling, eller hvor der er størst chance for at få en plads. Inden for nogle fag er det nødvendigt at søge udenbys, og her må der selvfølgelig også tages hensyn til, at der er folk med familie og børn, som ikke er i stand til at flytte eller rejse så langt hver dag. Det kan også dreje sig om lærlinge med forskellige handicaps, som I skal tage hensyn til.

Alt dette vil I være nødt til at tage stilling til før praktikpladssøgningen indledes. Her er det meget vigtigt, at alle er enige, så der ikke er nogle, der hopper fra undervejs, fordi de synes, det er en urimelig måde, der bliver kørt på.

Normalt vil studievejlederne, hvis der kommer en henvendelse fra en arbejdsgiver, henvende sig til enkelte personer eller hænge oplag op. Dette hjælper ikke ligefrem faggrupperne i deres arbejde, idet det hurtigt kan tilskynde nogen til at søge pladsen, inden der er blevet snakket om det i faggrupperne. Derfor skal I gå til studievejlederne og bede dem om at udlevere

eventuelle arbejdsgiverhenvendelser til faggrupperne i stedet, og fortælle dem det urimelige i at køre det på "den gamle måde".

På grafisk i Århus lykkedes det i 1979 at få anerkendt disse faggrupper, og på skolen opfordrede alle lærlinge til at indgå i arbejdet. Ligeledes indvilgede de i, at der blev holdt møder i skoletiden.

Det er vigtigt, at der bliver nedsat en gruppe, som kan tage sig af det, der er fælles for alle faggrupper. Det kan f.eks. være i forbindelse med virksomheder, hvor der er brug for lærlinge inden for forskellige fag, eller det kan være udveksling af adresser på virksomheder.

Det er også godt, hvis I holder hinanden informeret om, hvad der foregår i de enkelte faggrupper og fortæller, hvordan praktikpladssøgningen går. Det bedste er at holde et kort fællesmøde i skoletiden - f.eks. en gang om ugen.

Det er meget vigtigt, at I kontakter fagforeningerne for at få dem til at støtte Jer med at skaffe praktikpladser. Det er nemlig fagforeningerne og svendene, der på de enkelte arbejdspladser kan presse på overfor arbejdsgiveren. Tit er de meget modvillige til overhovedet at beskæftige sig med de problemer, men løb dem på dørene så tit som overhovedet muligt. På dem f.eks. til at indkalde til tillidsmandsmøder, hvor I kan komme og fortælle om situationen.

Basisårslønnen

Det er ikke kun de manglende praktikpladser, der stopper Jer undervejs, men også den løn I bliver snydt for det første år. Omkring hver tredje var i basisåret 78/79 nødt til at afbryde deres uddannelse, fordi de ikke kunne klare det økonomisk. Den manglende løn virker også som en effektiv adgangsbegrænsning!

Mange starter aldrig, fordi de simpelthen ikke har råd til det. Specielt er det mange unge fra arbejderklassen, der på den måde hindres i at få en uddannelse.

Derfor har kravet om genindførelse af basisårslønnen også været ét af de allervigtigste krav for hele lærlingebevægelsen, siden lønnen blev fjernet i 1976.

VS går ind for, at kravet rejses af fagforeningerne til overenskomstforhandlingerne. Det gælder både kravet om lønnen, og kravet om praktikpladser til alle.

Kravet om basisårslønnen er noget hele den samlede lærlingebevægelse må slås for! Derfor er det også vigtigt, at I på basisåret både arbejder i Faglig Ungdom-afdelinger og i EFG-fællesrådet (organ for lærlinge på landsplan for basisårslærlinge). Der er jo ikke så meget slagkraft i, at basisårslærlingene i Herning kræver basisårsløn, hvis man i resten af landet er ligeglade. Det er derimod landsdækkende aktioner, der skal til.

Aktioner kan foregå på forskellige måder. Man kan tage ud og besøge arbejdspladser, og her dele oplysende materiale ud. Der er nemlig stadig mange svende, der ved for lidt om EFG, eller slet ingenting ved. En aktionsdag(e) kan også bruges til at aktionere overfor store arbejdsgivere, der nægter at tage lærlinge. Endelig kan man også invitere svende og fagforeningsrepræsentanter ud på skolerne, for at få dem til at tage initiativer overfor arbejdsgiverne.

I forbindelse med overenskomsten vil det være oplagt, at lærlingebevægelsen sætter en offensiv i gang, for at få fagforeningerne og forbundene til at rejse vores krav, og få dem til at stå fast på dem! Det bliver derfor én af de allerstørste opgaver på basisårene 1981, at få markeret vores krav til EFG-uddannelsen, og få fagforeningerne og forbundene til at forstå, at vi mener det alvorligt!

MEN DET BEGYNDER MED JER!!!

Venstresocialisterne har påbegyndt udsendelsen af en serie pjecer, om-handlende partiets holdning på en række områder. Pjecerne kan anvendes som undervisningsmateriale i skoler og på gymnasier.

Følgende emnepjecer er foreløbig udkommet:

- Nr. 1: Daginstitutioner
- Nr. 2: DUC
- Nr. 3: EFG-uddannelse
- Nr. 4: Energipolitik
- Nr. 5: Generel politik

Pjecerne kan enkeltvis eller som sæt rekvireres hos:

Venstresocialisterne

Studiestræde 24

1455 Kbhvn. K.

Tlf: (01) 13 46 44 efter kl. 13.00.

- Nr. 6: Kapitalistisk krise
- Nr. 7: Kulturpolitik
- Nr. 8: Miljøpolitik
- Nr.10: Sundhedspolitik
- Nr.11: Kampen mod militarismen

Sats: Venstresocialisterne og Eksskolens Trykkeri
Tryk: Eksskolens Trykkeri

VS POLITIK